

30 iulie 2026

Fracțiunea Partidul Nostru

Către: **Parchetul European (European Public Prosecutor's Office – EPPO)**
11 Avenue John F. Kennedy, L-1855 Luxembourg

În atenția: **Doamnei Laura Codruța Kövesi, Procuror-șef European**

De la: **Fracțiunea Parlamentară „Partidul Nostru”, Parlamentul Republicii
Moldova**

[date de contact: Renato USATÎI, Renato.Usatii@parlament.md, +37376770728,
+37362022222, +37322027200]

DENUNȚ PENAL ȘI SOLICITARE DE INVESTIGAȚIE privind utilizarea posibil frauduloasă a asistenței financi- are europene și prejudicierea intereselor financiare ale Uniunii Europene în Republica Moldova (2021–2026)

I. Obiectul sesizării și solicitarea procedurală

Prin prezenta, semnatarii sesizează Parchetul European cu privire la existența unor suspiciuni rezonabile de fraudă, corupție, delapidare/utilizare contrară destinației, spălare de bani, trucare ori denaturare a procedurilor de achiziții și alte fapte conexe care pot afecta interesele financiare ale Uniunii Europene, în legătură cu gestionarea unor fonduri, granturi, credite, garanții, programe și instrumente financiare europene sau susținute de instituții europene, acordate direct ori indirect Republicii Moldova în perioada 2021–2026.

Sesizarea privește, în special, dar fără a se limita la: achizițiile de gaze naturale efectuate de S.A. Energocom în perioada crizei energetice și a stării de urgență; tranzacțiile realizate în cadrul mecanismelor finanțate prin BERD și/sau în baza dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale; proiecte finanțate din fonduri europene sau externe în Găgăuzia; proiecte de apă, canalizare și infrastructură fără finalitate; precum și blocarea repetată a mecanismelor interne de control parlamentar și a solicitărilor de audiere a persoanelor responsabile.

Solicităm EPPO să înregistreze prezenta comunicare ca raport de suspiciune, să verifice competența proprie, să solicite documentele primare indicate în prezenta sesizare și, în măsura în care faptele intră în competența EPPO, să inițieze investigațiile necesare sau să transmită informațiile către OLAF, Comisia Europeană, BERD, autoritățile competente ale statelor membre participante și/sau autoritățile competente ale Republicii Moldova, menținând totodată controlul asupra aspectelor ce afectează interesele financiare ale Uniunii Europene.

Prezenta sesizare nu urmărește substituirea organelor de urmărire penală și nu formulează concluzii definitive privind vinovăția unor persoane. Ea expune indicii publice, documente, rapoarte și circumstanțe care justifică o verificare independentă, inclusiv prin mecanismele europene competente.

Pentru evitarea oricărei confuzii, informațiile sunt prezentate pe niveluri probatorii distincte: (i) documente anexate sau disponibile oficial; (ii) investigații jurnalistice și materiale publice care justifică verificarea; (iii) afirmații publice care necesită confirmare prin documente primare; (iv) suspiciuni și riscuri instituționale care trebuie examinate de EPPO, OLAF, BERD, Comisia Europeană și autoritățile naționale competente. Prezenta sesizare nu prezumă vinovăția vreunei persoane și solicită verificarea independentă a faptelor.

II. Sinteză executivă

Republica Moldova a beneficiat, începând cu anul 2021, de asistență financiară externă semnificativă, inclusiv asistență macrofinanciară, fonduri de urgență, sprijin energetic, credite, granturi și instrumente asociate procesului de integrare europeană. Conform Comisiei Europene, Republica Moldova a primit 295 milioane EUR în cadrul operațiunii dedicate de asistență macrofinanciară lansate în iulie 2022 [S8]. În 2025, Comisia Europeană și Republica Moldova au convenit asupra unei strategii de independență și reziliență energetică, cu un sprijin total anunțat de 250 milioane EUR pentru anul 2025 [S9].

În sectorul energetic, S.A. Energocom a anunțat că, între 23 mai 2022 și 19 ianuarie 2023, a cumpărat circa 600 milioane m³ de gaze naturale, la un preț mediu ponderat de 88,21 EUR/MWh, prin 55 de tranzacții, dintre care 12 în baza dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale, iar restul în cadrul proiectului finanțat de BERD [S11]. Această linie de finanțare

a fost legată de un împrumut BERD de 300 milioane EUR destinat securității energetice și achizițiilor de gaze [S10].

Tabelul public al tranzacțiilor Energocom, publicat în format PDF sub denumirea „20230505 Info gas procurement EGC summary”, indică pentru cele 55 de tranzacții data, tipul procedurii, prețul de achiziție în EUR/MWh, volumul, valoarea tranzacției, cotațiile TTF din ziua tranzacției și diferențele față de aceste cotații [S39]. O analiză preliminară a acestor date publice relevă diferențe semnificative față de cotațiile TTF Day Ahead pentru mai multe tranzacții BERD din octombrie-noiembrie 2022, ceea ce justifică solicitarea documentelor primare și verificarea independentă a produsului achiziționat, perioadei de livrare, punctului de livrare, costurilor logistice și benchmarkului contractual corect aplicabil [S39] [S41].

În paralel, investigații jurnalistice și informații publice au semnalat proiecte finanțate din fonduri europene sau externe care ar fi avut finalitate redusă, utilitate discutabilă sau ar fi fost implementate cu deficiențe grave. RISE Moldova a relatat despre utilizarea unei părți dintr-un grant european de 3 milioane EUR în Găgăuzia pentru proiecte calificate drept „fantomă” sau inutile [S15]. Ziarul de Gardă a documentat proiecte de apă și canalizare fără finalitate, inclusiv lucrări abandonate după valorificarea unor sume publice [S16].

În Parlament au existat inițiative de control parlamentar, inclusiv proiecte de hotărâri privind constituirea unor comisii de anchetă și solicitări de audiere a persoanelor responsabile. Un proiect depus de Frațiunea „Partidul Nostru” la 03.12.2025 viza verificarea achizițiilor publice efectuate de ministere și instituțiile subordonate în perioada stării de urgență 2022–2023, inclusiv analiza prețurilor, identificarea supraprețurilor, conflictelor de interese, favorizărilor, fraudelor și prejudiciilor, în domenii strategice precum medicina, energia, IT, logistica și infrastructura socială [A2]. Potrivit informațiilor comunicate de semnatari și relatărilor publice, examinarea acestor inițiative a fost respinsă sau blocată de majoritatea parlamentară.

III. Date pentru formularul EPPO Crime Report (ECR)

Pentru facilitarea examinării prezentei sesizări prin formularul EPPO „Report a Crime”, informațiile principale pot fi introduse în câmpurile corespunzătoare după cum urmează:

Câmp / informație	Conținut propus
Tipul raportorului	Deputați în Parlamentul RM, membri ai fracțiunii parlamentare „Partidul Nostru”
Limba raportului	Română. EPPO permite raportarea în oricare dintre limbile oficiale ale Uniunii Europene [S1].
Țara / locul faptelor	Republica Moldova; posibil și state membre participante EPPO, în măsura în care furnizori, intermediari, conturi bancare, documente de finanțare, instituții UE, funcționari UE sau elemente de execuție a fondurilor se află în state membre.
Perioada faptelor	În principal 2022–2026, cu accent pe

	achizițiile energetice din 2022–2023 și proiectele finanțate din fonduri UE/externe.
Domeniul afectat	Fonduri UE, granturi, credite, garanții, instrumente BERD/UE, asistență macrofinanciară, sprijin energetic, proiecte infrastructurale și proiecte de dezvoltare regională.
Prejudiciu / sumă potențială	Tabelul public al tranzacțiilor Energo-com indică 55 de tranzacții, valoarea totală de 553 151 645,20 EUR, volumul total de 595 449 225 m ³ și prețul mediu ponderat de 88,21 EUR/MWh [S39]. Prejudiciul direct și efectiv adus bugetului Uniunii Europene nu poate fi stabilit doar din acest tabel și urmează a fi cuantificat prin documente primare, audit, date de piață și verificarea fluxurilor financiare. Ca indicator preliminar de risc, tabelul indică diferențe semnificative față de cotațiile TTF Day Ahead pentru unele tranzacții BERD din octombrie-noiembrie 2022 [S39].
Persoane / entități vizate	S.A. Energocom; Guvernul Republicii Moldova; Comisia pentru Situații Excepționale; Ministerul Energiei / Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, după perioada relevantă; furnizori de gaze; intermediari; consultanți; beneficiari efectivi; alte autorități și entități enumerate în anexă.
Fapte posibile	Fraudă privind cheltuielile UE, delapidare/utilizare contrară destinației, corupție activă/pasivă, conflict de interese, spălare de bani, trucare a procedurilor de achiziții, favorizare a unor operatori, grupare organizată, alte infracțiuni conexe.
Probe disponibile	Tabel public al tranzacțiilor Energo-com; comunicate Energocom; documente BERD; proiect de hotărâre privind comisia de anchetă; investigații jurnalistice; articole publice; capturi de ecran; linkuri; documente parlamentare; date de piață EEX/ICE/ENTSO; alte materiale de anexat separat.
Măsuri solicitate	Verificarea competenței EPPO; solici-

	tarea documentelor primare; identificarea beneficiarilor efectivi; verificarea fluxurilor financiare; cooperare cu OLAF, BERD, Comisia Europeană, Procuratura Generală și CNA; conservarea probelor și, după caz, înghețarea activelor.
--	---

IV. Temeiul competenței și cadrul juridic relevant

1. Competența EPPO și raportarea de către persoane private sau juridice

EPPO este parchetul independent al Uniunii Europene competent să investigheze și să trimită în judecată infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene [S2]. Conform paginii oficiale EPPO, orice persoană, inclusiv cetățeni non-UE și persoane juridice, poate raporta o infracțiune către EPPO, dacă există motive rezonabile de a suspecta că a fost comisă o infracțiune care afectează interesele financiare ale UE [S1].

EPPO indică faptul că raportarea poate fi făcută prin sediul central din Luxemburg, prin formularul „Report a Crime”, și că nu este obligatorie deținerea tuturor probelor la momentul raportării, dacă acestea nu sunt disponibile [S1]. Această regulă este relevantă în prezenta cauză, deoarece o parte a documentelor primare se află în posesia autorităților publice, S.A. Energom, BERD, Comisiei pentru Situații Excepționale, ministerelor și entităților contractante.

În același timp, EPPO nu este competent pentru fapte care nu afectează interesele financiare ale Uniunii Europene. Din acest motiv, prezenta sesizare solicită expres verificarea competenței EPPO și, după caz, transmiterea componentelor care exced competenței EPPO către OLAF, Comisia Europeană, BERD, autoritățile competente ale statelor membre și/sau autoritățile Republicii Moldova.

2. Fonduri UE alocate țărilor terțe și cooperarea EPPO cu Republica Moldova

EPPO are un document de orientare privind competența sa atunci când fonduri ale Uniunii Europene sunt alocate țărilor terțe. Pagina oficială EPPO privind cooperarea internațională conține secțiunea „Focus on the EPPO’s competence when EU funds are allocated to non-EU countries” și documentul „EPPO’s jurisdiction – EU funds to third countries” [S3].

Republica Moldova are încheiate aranjamente de lucru cu EPPO. Aranjamentul dintre EPPO și Procuratura Generală a Republicii Moldova, semnat la Chișinău la 13 iulie 2022, declară scopul cooperării judiciare și al schimbului de informații în materie penală, inclusiv protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și ale Republicii Moldova [S4]. Acesta prevede cooperarea în strângerea probelor, înghețarea activelor și, după caz, constituirea echipelor comune de anchetă în cauze care intră în competența EPPO [S4].

EPPO are, de asemenea, un aranjament de lucru cu Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova, indicat pe pagina oficială EPPO de cooperare internațională [S5]. Aceste instrumente demonstrează existența unui cadru operațional care permite solicitarea documentelor și cooperarea în cauze ce implică fonduri europene sau interese financiare ale Uniunii Europene.

3. Posibile încadrări juridice europene

Faptele descrise pot intra, în funcție de documentele primare și de competența teritorială/personală, în sfera Regulamentului (UE) 2017/1939 privind instituirea EPPO [S6] și a Directivei (UE) 2017/1371 privind combaterea fraudelor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal [S7].

Într-o examinare preliminară, sunt relevante următoarele categorii de fapte: fraudă privind cheltuielile Uniunii Europene; utilizarea de documente sau declarații false, incomplete sau înșelătoare; nedivulgarea de informații cu încălcarea unei obligații specifice; utilizarea fondurilor în alt scop decât cel pentru care au fost acordate; corupția activă sau pasivă care prejudiciază sau este de natură să prejudicieze interesele financiare ale UE; delapidarea sau utilizarea contrară destinației de către un funcționar public ori persoană însărcinată cu administrarea fondurilor; spălarea banilor proveniți din infracțiuni PIF; participarea la grupuri organizate; precum și infracțiuni conexe.

Pentru prezenta sesizare, este esențială verificarea dacă fondurile UE, granturile UE, asistența macrofinanciară, garanțiile, instrumentele BERD la care Uniunea sau statele membre contribuie, contractele sau plățile gestionate/monitorizate de instituții ale UE ori de entități partenere au fost afectate direct sau indirect. În cazul existenței unui asemenea impact, elementele de competență trebuie analizate prin prisma Regulamentului EPPO și a jurisprudenței/procedurilor interne aplicabile.

4. Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană și obligațiile antifraudă

Republica Moldova este stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană, iar Acordul de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană creează un cadru juridic de cooperare care include asistență financiară, control, prevenirea fraudelor și protecția intereselor financiare ale Uniunii. În dreptul intern, Legea nr. 100/2017 recunoaște noțiunea de act normativ cu relevanță UE și indică expres Acordul de Asociere și Planul național de acțiuni pentru aderarea la Uniunea Europeană ca temei pentru emiterea sau aprobarea actelor normative cu sigla UE. [S22]

Prin urmare, chiar dacă Republica Moldova nu este stat membru al Uniunii Europene, fluxurile financiare europene destinate Republicii Moldova, inclusiv asistența macrofinanciară, granturile, împrumuturile, garanțiile și mecanismele de sprijin bugetar sau sectorial, trebuie gestionate potrivit standardelor de legalitate, transparență, control și protecție antifraudă. Această dimensiune este relevantă pentru verificarea competenței EPPO și, după caz, pentru sesizarea OLAF, Comisiei Europene, BERD, BEI și altor instituții finanțatoare.

V. Context financiar: volumul sprijinului european și riscul obiectiv de fraudă

Republica Moldova a primit și continuă să primească sprijin financiar european semnificativ. Comisia Europeană a anunțat în decembrie 2024 că, odată cu ultima tranșă de 50 milioane EUR, Republica Moldova a primit în total 295 milioane EUR în cadrul operațiunii de asistență macrofinanciară lansate în iulie 2022 [S8].

În sectorul energetic, Comisia Europeană a anunțat o strategie de independență și reziliență energetică pentru Republica Moldova, cu un sprijin total de 250 milioane EUR pentru

2025, inclusiv 100 milioane EUR din partea UE până la mijlocul lunii aprilie 2025 și o componentă suplimentară de 60 milioane EUR destinată regiunii transnistrene, sub condiții [S9].

În același timp, chiar declarațiile publice ale reprezentanților EPPO în Republica Moldova au subliniat că, odată cu creșterea fondurilor europene, crește și riscul de fraudă. Moldova 1 a relatat în septembrie 2024 că EPPO va supraveghea fondurile UE destinate Republicii Moldova și a redat declarația potrivit căreia acolo unde există fonduri europene, apar și fraude, iar colaborarea cu autoritățile moldovenești este necesară [S20].

Prin urmare, prezenta sesizare se înscrie într-un context de risc recunoscut la nivel european: fonduri europene substanțiale, mecanisme de urgență, achiziții rapide, presiune politică și energetică, lipsă de transparență deplină, refuzuri repetate de control parlamentar și indicii documentare privind diferențe semnificative de preț sau proiecte fără rezultat.

Suplimentar, Uniunea Europeană a aprobat un cadru major de sprijin pentru Republica Moldova, inclusiv Facilitatea pentru reformă și creștere, cu finanțare de până la 1,9 miliarde EUR pentru perioada 2025–2027. Chiar dacă prezenta sesizare se referă prioritar la faptele și proiectele deja documentate, existența acestui volum de finanțare face necesară examinarea sistemică a capacității autorităților Republicii Moldova de a preveni fraudele, conflictele de interese, alocările politizate și utilizarea neconformă a fondurilor europene. [S21]

VI. Achizițiile de gaze naturale efectuate de S.A. Energocom

1. Date oficiale Energocom și finanțarea BERD

Conform comunicatului public al S.A. Energocom din 5 mai 2023 și tabelului public al tranzacțiilor, compania, deținută integral de stat, a cumpărat în perioada 23 mai 2022 – 19 ianuarie 2023 aproximativ 600 milioane m³ de gaze naturale, la un preț mediu ponderat de 88,21 EUR/MWh, fiind încheiate 55 de tranzacții: 12 în baza dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale, iar restul în cadrul proiectului finanțat de BERD [S11] [S39] [S41].

În iunie 2022, BERD a anunțat un împrumut de 300 milioane EUR pentru Republica Moldova, destinat securității energetice și finanțării unei părți din importurile de gaze pentru anul 2022 [S10]. În octombrie 2023, BERD a comunicat că o facilitate revolving inițială de 300 milioane EUR din 2022 a permis Republicii Moldova diversificarea aprovizionării cu gaze [S10].

Aceste date fac necesară verificarea sursei exacte de finanțare pentru fiecare tranzacție Energocom, inclusiv dacă au fost utilizate resurse BERD, garanții de stat, instrumente europene, granturi UE, asistență macrofinanciară, buget național alimentat din granturi UE ori alte mecanisme care pot afecta interesele financiare ale Uniunii Europene.

Subliniem că împrumutul BERD de 300.000.000 EUR acordat Republicii Moldova și recreditat către S.A. Energocom nu trebuie examinat izolat doar ca finanțare bancară internațională. Potrivit informațiilor publice, facilitatea a fost destinată securității energetice și achizițiilor de gaze, inclusiv prin mecanisme care implicau furnizori pre-calificați, piețe europene, plăți transfrontaliere și proceduri supravegheate de instituții financiare internaționale [S36] [S37].

În acest context, solicităm EPPO să verifice dacă și în ce măsură tranzacțiile analizate au fost legate direct sau indirect de bugetul Uniunii Europene, inclusiv prin garanții bugetare ale

Uniunii, instrumente EFSD/EFSD+, granturi, asistență macrofinanciară, sprijin bugetar, contribuții ale Uniunii Europene la instrumente BERD sau alte mecanisme de reducere a riscului financiar pentru operațiunile derulate în Republica Moldova [S38].

Această verificare este esențială pentru delimitarea exactă a competenței EPPO. În cazul în care se constată că împrumutul BERD, achizițiile de gaze sau fluxurile aferente au fost acoperite, garantate, completate ori compensate prin instrumente financiare ale Uniunii Europene, utilizarea neconformă a acestor mijloace poate afecta interesele financiare ale Uniunii Europene și justifică investigarea prin mecanismele EPPO/PIF. În cazul în care anumite componente exced competenței EPPO, solicităm transmiterea acestora către OLAF, BERD Office of the Chief Compliance Officer, Comisia Europeană, Procuratura Generală și Centrul Național Anticorupție, după competență.

2. Tabelul public al tranzacțiilor Energocom/BERD și diferențele față de reperele TTF

În susținerea prezentei sesizări se indică tabelul public al achizițiilor de gaze ale S.A. Energocom, publicat în format PDF sub denumirea „20230505 Info gas procurement EGC summary”. Acest document conține 55 de tranzacții efectuate în perioada 23 mai 2022 – 19 ianuarie 2023, cu indicarea datei tranzacției, tipului procedurii, prețului de achiziție, volumului, valorii tranzacției, cotațiilor TTF din ziua tranzacției și diferențelor față de aceste cotații [S39].

Tabelul public arată că o parte dintre tranzacții au fost realizate prin „CSE Order”, iar majoritatea tranzacțiilor relevante pentru perioada octombrie 2022 – ianuarie 2023 au fost realizate prin „EBRD Tender”. Această împărțire confirmă necesitatea examinării separate a tranzacțiilor efectuate prin derogări ale Comisiei pentru Situații Excepționale și a tranzacțiilor efectuate în cadrul mecanismelor BERD [S39] [S41].

O analiză preliminară a tabelului public indică diferențe semnificative între anumite prețuri de achiziție și cotațiile TTF Day Ahead indicate în același tabel. Aceste diferențe nu stabilesc, prin ele însele, existența unui prejudiciu penal, deoarece evaluarea corectă depinde de produsul contractual achiziționat, perioada de livrare, punctul de livrare, costurile de transport, costurile de stocare, capacitatea rezervată, condițiile de plată, riscul de credit, volatilitatea pieței și benchmarkul contractual aplicabil.

Totuși, diferențele sunt suficient de relevante pentru a justifica verificarea independentă. Exemple din tabelul public: la 20.10.2022, o tranzacție BERD este indicată cu preț de achiziție de 94,95 EUR/MWh, iar cotația TTF Day Ahead indicată este 67,43 EUR/MWh, diferența fiind +27,53 EUR/MWh; la 21.10.2022, două tranzacții BERD sunt indicate cu preț de achiziție de 94,50 EUR/MWh, iar cotația TTF Day Ahead indicată este 59,05 EUR/MWh, diferența fiind +35,45 EUR/MWh [S39].

Alte exemple din același tabel: la 25.10.2022, o tranzacție BERD este indicată cu preț de achiziție de 88,10 EUR/MWh, iar cotația TTF Day Ahead indicată este 47,00 EUR/MWh, diferența fiind +41,10 EUR/MWh; la 27.10.2022, o tranzacție BERD este indicată cu preț de achiziție de 98,50 EUR/MWh, iar cotația TTF Day Ahead indicată este 39,85 EUR/MWh, diferența fiind +58,65 EUR/MWh [S39].

Pentru data de 01.11.2022, tabelul public indică două tranzacții BERD cu prețuri de achiziție de 92,90 EUR/MWh și 89,80 EUR/MWh, în timp ce cotația TTF Day Ahead indicată este 36,65 EUR/MWh, diferențele fiind +56,25 EUR/MWh și, respectiv, +53,15 EUR/MWh [S39]. Aceste valori trebuie verificate prin documentele primare, inclusiv contracte, volume, puncte de livrare, profil de livrare și costuri logistice reale.

Tabelul public mai indică valoarea totală a tranzacțiilor și prețul mediu ponderat al gazului achiziționat de Energocom. Potrivit totalului din tabel, valoarea tranzacțiilor publicate este de 553 151 645,20 EUR, volumul total este de 595 449 225 m³, iar prețul mediu ponderat este de 88,21 EUR/MWh [S39]. Aceste date trebuie confruntate cu contractele, facturile, ordinele de plată și documentele de decontare.

Pentru a evita orice concluzie prematură, prezenta sesizare nu afirmă că diferențele față de TTF Day Ahead reprezintă automat suprapreț penal. Solicitarea este ca EPPO/OLAF/BERD și autoritățile competente să verifice dacă diferențele pot fi explicate prin condiții comerciale obiective sau dacă ele indică administrare defectuoasă, favorizare, conflict de interese, marje nejustificate ori alte fapte care pot afecta fondurile publice sau interesele financiare ale Uniunii Europene.

Reperetele de piață pot fi verificate independent prin platforme și surse europene de date privind gazele naturale. EEX publică informații despre piețele spot de gaze și hub-uri precum TTF și CEGH, ICE publică date privind contractele Dutch TTF Natural Gas Futures, iar ENTSOG pune la dispoziție un tablou de bord european privind fluxurile fizice de gaze. Aceste surse nu confirmă contractele Energocom, dar pot fi utilizate pentru validarea independentă a benchmarkurilor și a rutelor fizice de livrare [S43] [S44] [S45] [S46].

În mod previzibil, persoanele vizate pot invoca faptul că prețul TTF nu reflectă integral costurile fizice reale aplicabile Republicii Moldova în perioada crizei energetice, inclusiv costurile de transport, rezervarea capacităților, stocarea în România sau Ucraina, riscul de țară, condițiile de plată, profilul de livrare și riscurile comerciale. Din acest motiv, solicităm EPPO să dispună sau să solicite expertize independente care să compare prețurile achitate cu prețurile TTF, CEGH, OTE și VTP Slovacia, dar și cu toate costurile logistice reale, documentate prin contracte, facturi, rezervări de capacitate, documente de transport, contracte de stocare și documente bancare [S43] [S44] [S45] [S46].

Dacă diferențele de preț pot fi justificate prin costuri comerciale reale, acestea trebuie delimitate clar. Dacă însă diferențele nu sunt acoperite prin documente economice obiective, ele pot indica supraprețuri artificiale, marje nejustificate, comisioane mascate sau scheme de deturnare a mijloacelor financiare provenite direct ori indirect din sprijinul acordat de partenerii europeni.

3. Posibil conflict de interese legat de furnizori și consultanți

În spațiul public au fost formulate acuzații privind existența unui posibil conflict de interese în legătură cu achizițiile de gaze și rolul unor consultanți implicați în sectorul energetic. Potrivit Telegraph.md, din ianuarie 2023 până la sfârșitul lunii mai 2023, cele mai mari cantități de gaze procurate ar fi venit de la Energocom Otopeni – 36,3%, iar pe locul doi s-ar fi aflat ERU Europe GmbH, cu 33,2% din volumul gazelor, urmată de alte companii [S12].

Același material relatează poziția publică a lui Andrei Spînu, potrivit căreia persoana menționată public în discuții privind consilierea în domeniul gazelor nu ar fi fost implicată în licitațiile BERD și nu ar fi putut influența rezultatele [S12]. Această poziție trebuie consemnată și verificată. Din perspectiva penală, nu este suficientă nici acuzația publică, nici negarea publică: este necesară verificarea documentelor de angajare/consultanță, a termenelor exacte, a declarațiilor de interese, a proceselor-verbale de achiziție, a participanților la comisii și a beneficiarilor efectivi ai furnizorilor.

Solicităm EPPO să verifice dacă persoanele care au consultat Guvernul sau ministerele în organizarea achizițiilor de gaze au avut, direct sau indirect, legături de administrare, acționariat, conducere, consultanță, remunerare sau interes economic cu furnizorii care au câștigat volume semnificative, inclusiv ERU Europe GmbH ori alte entități participante.

Informațiile publice și materialele transmise semnatarilor indică existența unor referințe utilizate anterior în litigii publice privind rolul lui Willem/Williem Coppoolse în sectorul energetic. Potrivit acestor materiale, Coppoolse ar fi consiliat autoritățile Republicii Moldova în procesul de organizare a achizițiilor de gaze, în perioada în care Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale era condus de Andrei Spînu, iar concomitent ar fi fost asociat cu o entitate din grupul ERU, grup care ar fi obținut un volum semnificativ din livrările către S.A. Energocom.

Aceste informații trebuie verificate prin documente primare: contractele de consultanță, mandatul exact, sursa remunerării, perioada exercitării funcției de consultant, eventualele declarații de interese, corespondența cu autoritățile, lista persoanelor care au avut acces la informațiile de licitație și documentele care confirmă sau infirmă orice legătură de administrare, conducere, reprezentare, remunerare ori beneficiu economic cu furnizorii participanți la achizițiile de gaze.

4. Declarații publice și acuzații politice privind achizițiile de gaze

Au existat și declarații publice dure privind achizițiile Energocom. De exemplu, Jurnal.md a relatat acuzații formulate de Renato Usatîi privind pretinse acte de „incompetență și corupție” în legătură cu achiziția gazului, inclusiv cu referire la lipsa asigurării contractului de achiziție și livrare, în contextul banilor publici [S13]. Aceste declarații sunt menționate nu ca probe suficiente, ci ca parte a fondului public de suspiciune și ca indicii care au generat solicitări de control parlamentar și verificare.

De asemenea, încă din 2021, autoritățile au comunicat că tarifele la gaze vor depinde de cotațiile de piață. Anticorupție.md a relatat declarațiile lui Andrei Spînu privind contractul cu Gazprom și faptul că tarifele la consumul de gaze vor depinde de cotațiile de pe piață [S14]. Acest context este relevant pentru a evalua dacă achizițiile ulterioare au fost aliniate rezonabil la reperele de piață sau dacă s-au produs diferențe inexplicabile față de cotațiile relevante.

VII. Proiecte finanțate din fonduri europene/externe fără rezultat clar sau cu utilitate discutabilă

1. Proiecte în Găgăuzia finanțate din grant european

RISE Moldova a publicat investigația „Proiecte fantomă în Găgăuzia pe bani europeni”, care indică faptul că jurnaliștii au studiat documente interne ale unui grant european oferit Găgăuziei și au constatat că o parte din cele 3 milioane EUR ar fi fost utilizată pentru proiecte calificate ca „fantomă” sau inutile [S15]. Investigația menționează proiectul „Susținerea autorităților publice locale” (SLPA) și faptul că implementarea a fost tergiversată [S15].

Potrivit investigației, din fondurile proiectului european ar fi fost efectuate inclusiv reparații în biroul șefului de atunci, deși asemenea cheltuieli nu ar fi fost prevăzute, iar consultanți internaționali ar fi fost remunerați cu 900 EUR pe zi, sumă de câteva ori mai mare decât salariul mediu lunar din Găgăuzia în perioada relevantă [S15]. Aceste informații justifică solicitarea documentelor primare de proiect, contractele de consultanță, livrabilele, rapoartele de activitate, aprobările de buget și verificarea utilității reale a rezultatelor.

2. Proiecte de apă și canalizare fără finalitate

Ziarul de Gardă a publicat investigații privind proiecte de apă, canalizare și epurare fără finalitate. Într-un exemplu, pentru satul Gălești, r. Strășeni, urma să fie construit un sistem de apeduct, canalizare și epurare cu 54 milioane lei din Fondul Ecologic, însă, potrivit investigației, din 2017 lucrările sunt abandonate, după valorificarea unei sume mult mai mici [S16].

Aceste cazuri trebuie verificate prin prisma surselor de finanțare, inclusiv dacă fondurile proveneau direct sau indirect din surse europene, granturi externe, contribuții bugetare alimentate din asistență UE ori alte instrumente care pot afecta interesele financiare ale UE. O verificare completă trebuie să includă contractele, plățile, situațiile de lucrări, recepțiile, rapoartele de audit, procesele-verbale și deciziile de finanțare.

Un exemplu recent confirmă caracterul concret al riscului în domeniul proiectelor de apă și canalizare finanțate din surse externe. Potrivit HotNews.md, Procuratura Anticorupție și CNA au desfășurat, la 22 iulie 2026, circa 30 de percheziții într-un dosar de abuz de serviciu și obținere frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe, fiind vizate achiziții publice pentru sisteme de alimentare cu apă și canalizare în care cerințele tehnice ar fi fost formulate pentru a favoriza produse ale unui anumit furnizor. Prejudiciul preliminar indicat public este de 14.544.504,11 lei, trei persoane fiind reținute, iar alte persoane recunoscute în calitate de bănuți [S50].

3. Proiectul Spitalului Regional Bălți și eficiența utilizării fondurilor pregătitoare

În același context, necesită verificare și modul de gestionare a proiectului Spitalului Regional Bălți. Deși autoritățile au anunțat finalizarea studiului de fezabilitate și au contractat, în anul 2025, un grant al Uniunii Europene în valoare de 3 milioane de euro pentru elaborarea conceptului și a documentației tehnice necesare construirii unui spital nou, declarațiile ulterioare privind eventuala extindere sau reconstrucție a spitalului existent ridică întrebări cu privire la menținerea soluției inițiale și la utilitatea cheltuielilor deja efectuate [S48]. Situația trebuie examinată și în contextul mai larg al capacității statului de a valorifica fondurile destinate investițiilor și infrastructurii. Prin rectificarea bugetară din noiembrie 2025, alocațiile pentru

proiectele finanțate din surse externe au fost diminuate cu aproximativ 717 milioane de lei, invocându-se nivelul redus de executare, în timp ce au fost suplimentate cheltuielile pentru salarizare, prestații sociale și compensații energetice [S49]. Fără a presupune existența unor încălcări, această situație justifică verificarea modului în care au fost planificate și administrate proiectele, a cauzelor pentru care resursele externe nu au fost absorbite în termen, precum și a riscului ca fondurile destinate dezvoltării și investițiilor să fie reduse din cauza unei capacități administrative insuficiente, în timp ce necesitățile bugetare curente sunt acoperite în detrimentul realizării unor obiective de infrastructură pe termen lung.

4. Cazuri deja confirmate la nivel național privind fraudarea fondurilor europene

Riscul de fraudare a fondurilor europene în Republica Moldova nu este pur teoretic. NewsMaker a relatat, citând Procuratura Anticorupție, că directorul unei companii a fost condamnat, prin sentință nedefinitivă, la 9 ani de închisoare pentru fraudarea fondurilor europene și obligat la achitarea a peste 1,1 milioane lei [S17]. Acest caz nu privește neapărat aceleași persoane sau mecanisme, dar demonstrează existența unor scheme reale de fraudare și necesitatea controlului european asupra fondurilor UE.

5. Programul „Satul European”, distribuția politizată a resurselor și achiziții cu semne de risc

Programul „Satul European” este prezentat oficial ca instrument de modernizare locală, inclusiv pentru apă, canalizare, infrastructură socială, eficiență energetică și servicii publice locale. Deși programul este finanțat formal prin mecanisme naționale, el trebuie verificat în măsura în care bugetul public național a fost susținut, direct sau indirect, prin asistență financiară europeană, granturi, împrumuturi sau mecanisme de sprijin bugetar care au eliberat resurse interne pentru aceste proiecte. [S27]

Cu referire la proiectele de infrastructură finanțate prin Programul Național „Satul European”, inclusiv cazul obiectivului din localitatea Bilicenii Vechi, solicităm examinarea acestora cu prioritate prin prisma eventualelor cofinanțări, rambursări, granturi, asistență tehnică, programe transfrontaliere, fonduri de preaderare sau alte instrumente europene directe ori indirecte. Totodată, solicităm verificarea dacă resursele bugetare naționale utilizate pentru aceste proiecte au fost completate, substituite, compensate sau eliberate ca urmare a sprijinului financiar european acordat Republicii Moldova.

În măsura în care investigația preliminară va stabili că anumite obiective menționate în prezenta sesizare au fost finanțate exclusiv din Bugetul de Stat al Republicii Moldova, prin Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală sau alte mecanisme interne, fără implicarea directă sau indirectă a fondurilor Uniunii Europene, solicităm disjungerea acestor segmente și transmiterea lor către OLAF, BERD/OCCO, Comisia Europeană, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție și alte autorități competente, pentru continuarea verificărilor potrivit competenței materiale.

Presa a relatat date care ridică semne de întrebare privind distribuția politizată a resurselor. Potrivit relatărilor publice, peste 40% dintre proiectele ediției 2024–2025 ar fi revenit localităților conduse de primari PAS, iar 248 din 292 de primari PAS ar fi obținut finanțare, adică aproximativ 85%. Aceste date nu dovedesc, prin ele însele, o infracțiune, dar justifică verifica-

rea criteriilor de selecție, a punctajelor, a tratamentului aplicat localităților conduse de opoziție și a eventualei folosiri politice a resurselor publice sau europene. [S26]

Un caz concret este proiectul de canalizare din satul Biliceni Vechi, raionul Sîngerei, finanțat prin Programul „Satul European” și alte surse publice, cu valoare de aproximativ 10 milioane lei. Ziarul de Gardă a relatat suspiciuni privind lucrări executate necorespunzător, lipsa unor straturi de nisip și pietriș sub conducte și o sumă de aproape 700 000 lei pentru materiale sau lucrări care ar fi existat doar pe hârtie. Ulterior, CNA a efectuat percheziții într-un dosar privind darea în exploatare a proiectului, fiind investigate inclusiv posibile acte de corupție și verificări formale ale calității și volumului lucrărilor. [S28] [S29]

Un alt exemplu vizează firma „Aquaconstruct-Service” SRL și proiecte din sudul țării, inclusiv Baurci-Moldoveni și Alexanderfeld. Potrivit investigațiilor Ziarului de Gardă, întreprinderea ar fi câștigat contracte prin oferte semnificativ diminuate, inclusiv la niveluri care ridică întrebări privind pragurile legale pentru oferte anormal de scăzute și riscul compensării ulterioare prin acorduri adiționale, modificări de contract sau execuție neconformă. [S30]

Solicităm verificarea dacă operatorii economici vizați în asemenea investigații sau dosare au fost evaluați corespunzător în procedurile de achiziții, dacă au fost incluși sau nu în liste de interdicție/excludere și dacă autoritățile contractante au aplicat mecanisme de prevenire a fraudelor, conflictelor de interese și ofertelor anormal de scăzute.

6. Agenția „Moldsilva” – Rezervația Biosferei „Prutul de Jos”

O altă categorie de risc privește proiectul finanțat din fonduri europene în cadrul Agenției „Moldsilva”, legat de Rezervația Biosferei „Prutul de Jos”. Potrivit informațiilor publice și relatărilor bazate pe date CNA, responsabili ai proiectelor europene de la Moldsilva ar fi gestionat fraudulos peste 10 milioane lei, iar într-un proiect de infrastructură turistică cu alocare de 7,4 milioane lei ar fi fost executate real lucrări de aproximativ 3,7 milioane lei, diferența urmând a fi verificată ca posibilă delapidare, lucrări fictive sau proiectare nejustificată. [S31]

Acest caz este de relevanță directă pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene, deoarece sursa finanțării este indicată public ca fiind europeană. Solicităm EPPO să verifice contractele de finanțare, documentele de atribuire, actele de recepție, devizele, plățile, beneficiarii efectivi ai contractorilor și măsurile dispuse de autoritățile naționale.

7. Termoelectrica – achizițiile de păcură și alte achiziții energetice realizate în regim derogatoriu

În sezonul rece 2022–2023, Termoelectrica a achiziționat volume semnificative de păcură. Investigațiile Ziarului de Gardă au relatat că șase companii ar fi împărțit contracte de aproximativ 114,9 milioane USD, prin nouă contracte, pentru încălzirea capitalei. Alte materiale au indicat că achizițiile s-au desfășurat prin negocieri directe, permise prin dispoziții ale Comisiei pentru Situații Excepționale, cu derogări de la procedurile obișnuite de achiziții. [S32] [S33]

Deși aceste achiziții nu sunt automat de competența EPPO, ele trebuie verificate în măsura în care au fost finanțate direct sau indirect din sprijin european, asistență macrofinanciară, fonduri externe, împrumuturi sau garanții europene, ori au generat presiuni bugetare acoperite ulterior din bani europeni. Solicităm verificarea furnizorilor, beneficiarilor efectivi, prețurilor,

comisioanelor, transportului, intermediarilor, legăturilor politice și motivelor pentru care s-a recurs la negocieri directe.

Suplimentar, sunt ridicate semne suplimentare de întrebare privind profilul unor furnizori și posibilele conexiuni ale acestora cu factori de decizie politici. Potrivit investigațiilor jurnalistice, două contracte de livrare a păcurii, în valoare totală de 13,9 milioane USD, ar fi fost semnate de S.A. Termoelectrica cu „Oil Platform” SRL, companie înregistrată cu aproximativ o lună înainte de contractare. În aceeași relatare se indică faptul că fondatorul și administratorul companiei, Andrian Cojocaru, este fratele omului de afaceri Ruslan Cojocaru, al cărui nume a fost anterior menționat public în legătură cu vânzarea către Andrei Spînu, fost vice-prim-ministru și ministru al Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, a unui imobil în valoare de 393.500 USD, sumă declarată ca împrumut.

Aceste informații nu constituie, prin ele însele, o constatare penală. Totuși, ele justifică verificarea documentară a beneficiarilor efectivi, a istoricului comercial al furnizorilor, a criteriilor de selectare, a prețurilor, a eventualelor conexiuni directe sau indirecte cu persoane cu funcții publice și a motivelor pentru care o companie nou-înființată a putut obține contracte de asemenea valoare în perioada stării de urgență.

Separat, presa a relatat situația unei licitații Termoelectrica de aproximativ 81 milioane EUR pentru centrale de cogenerare, cu negocieri prelungite timp de luni de zile cu un singur ofertant. Solicităm verificarea sursei de finanțare a proiectului, a criteriilor de atribuire, a eventualelor diferențe de preț și a riscului de favorizare a unui operator economic. [S34]

8. „Cartea Neagră”, proiectele de mediu și apă/canalizare, precum și riscul fraudării prin ONG-uri

Investigațiile privind proiectele de apă, canalizare și mediu se suprapun cu constatări mai largi din rapoarte și publicații civice privind risipa banilor publici. „Cartea Neagră a risipei banilor publici” a documentat, de-a lungul timpului, cazuri de utilizare ineficientă, achiziții nejustificate, lucrări nefuncționale și riscuri de prejudiciere în proiecte cu finanțare publică, inclusiv europeană sau externă. [S35]

În ceea ce privește afirmațiile privind fraude prin ONG-uri sau prejudicii punctuale de aproximativ 50 000 EUR, acestea trebuie introduse ca anexe suplimentare doar dacă semnatarii dispun de documente primare, comunicate ale Procuraturii Anticorupție/CNA sau hotărâri judecătorești. În lipsa unui document primar atașat, solicităm doar verificarea generală a granturilor acordate ONG-urilor, beneficiarilor efectivi, subcontractărilor și cheltuielilor salariale/consultative legate de influențarea politicilor publice, fără a formula o acuzație definitivă.

9. Estimarea preliminară a sumelor de risc

Suma exactă a prejudiciului nu poate fi determinată doar pe baza tabelului public al tranzacțiilor. Totuși, tabelul public constituie o bază obiectivă de verificare, deoarece include prețurile de achiziție, volumele, valorile tranzacțiilor și diferențele față de cotațiile TTF indicate pentru ziua tranzacției. Diferențele semnificative observate în unele tranzacții BERD din octombrie-noiembrie 2022 trebuie tratate ca sume de risc ce impun audit financiar, expertiză de piață și verificarea documentelor primare [S39] [S41].

La această sumă se adaugă sume care trebuie determinate prin verificări: contracte de păcură de aproximativ 114,9 milioane USD, unde prejudiciul nu este încă stabilit; proiectul Moldsilva/Prutul de Jos, cu peste 10 milioane lei fonduri europene gestionate și diferențe de lucrări indicate public; proiectele din Găgăuzia în cadrul grantului de 3 milioane EUR; proiectele „Satul European” cu suspiciuni punctuale; proiectele de apă/canalizare fără finalitate, unde investigațiile indică aproape un miliard de lei cheltuiți sau blocați în proiecte ajunse pe linie moartă. Solicităm ca EPPO să trateze aceste sume ca valori de risc, urmând ca prejudiciul efectiv al UE să fie stabilit prin documente primare, audit și expertize financiare.

VIII. Raportul semestrial al Guvernului privind Planul de Creștere 2025-2027 - relevanță pentru verificarea calității, maturității și absorbției proiectelor investiționale

Raportul semestrial privind îndeplinirea condițiilor de plată din Agenda de reforme aferente Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 confirmă că fondurile acordate Republicii Moldova în cadrul Mecanismului de Reformă și Creștere sunt supuse unor reguli detaliate de gestionare, control, supraveghere, monitorizare, evaluare, raportare și audiere, inclusiv în vederea prevenirii, detectării, corectării și raportării neregulilor, fraudei, corupției, conflictelor de interese și altor activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene [A4] [S47].

Totodată, raportul confirmă că solicitările de plată transmise Comisiei Europene sunt fundamentate pe îndeplinirea satisfăcătoare a unor condiții cantitative și calitative și trebuie însoțite de dovezi justificative. În aceste condiții, calitatea raportării, realitatea livrabilelor, maturitatea proiectelor, existența documentelor justificative și eficiența economică a proiectelor investiționale devin elemente esențiale pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene [A4] [S47].

Din analiza raportului rezultă că, deși Guvernul raportează realizarea integrală a majorității măsurilor de reformă aferente semestrului I 2026, o parte semnificativă a proiectelor investiționale mari asociate Platformei de investiții pentru politica de vecinătate se află încă în faze de pregătire, pregătire avansată, revizuire a documentației, clarificări cu finanțatorii sau renegociere a structurii de finanțare. Această situație ridică probleme privind absorbția reală a fondurilor, maturitatea portofoliului de proiecte, calitatea evaluărilor ex ante și raportul dintre sumele rezervate/deblocați și rezultatele fizice efectiv obținute [A4] [S47].

Un exemplu relevant este proiectul Spitalului Regional Bălți, care trebuie verificat nu doar sub aspectul legalității formale a grantului și a etapelor pregătitoare, ci și sub aspectul oportunității, fundamentării demografice, utilității studiilor și documentației tehnice, menținerii soluției inițiale de construire a unui spital nou și justificării eventualelor schimbări de concept. Dacă soluția investițională se modifică ulterior, trebuie verificat dacă cheltuielile pregătitoare deja efectuate rămân utile, proporționale și necesare [A4] [S48].

Raportul indică și alte proiecte mari aflate încă la etapa de pregătire avansată sau de clarificare financiară, inclusiv proiecte rutiere, proiectul AGRI-M/IFAD IX, unde întârzierea este legată de necesitatea ajustării surselor de finanțare, împrumutul fiind calificat drept costisitor, precum și proiectul „Turism, patrimoniu și investiții strategice”, unde sunt menționate constrângeri privind maturitatea diferită a componentelor, clarificări tehnice, juridice și patrimoniale, capacitatea beneficiarilor și necesitatea alinierii la cerințele finanțatorului [A4] [S47].

În acest context, solicităm verificarea nu doar a existenței actelor formale de implementare a reformelor, ci și a calității reale a proiectelor, maturității tehnice și financiare, absorbției efective a fondurilor, justificării economice a costurilor, existenței livrabilelor, realității progresului raportat, lipsei conflictelor de interese, lipsei dublei finanțări și corectitudinii informațiilor transmise Comisiei Europene pentru aprobarea debursărilor.

IX. Refuzul sau blocarea controlului parlamentar intern

Parlamentul Republicii Moldova are, potrivit Constituției și Regulamentului Parlamentului, atribuții de control parlamentar asupra executivului, inclusiv posibilitatea constituirii comisiilor de anchetă și organizării audierilor parlamentare. Constituția prevede atribuția Parlamentului de a exercita control parlamentar asupra puterii executive, iar Regulamentul Parlamentului prevede comisii de anchetă și atribuțiile acestora. Frațiunile parlamentare au dreptul să facă propuneri pentru formarea comisiilor speciale și de anchetă și pentru inițierea audierilor parlamentare [A3].

În pofida acestor instrumente, mai multe inițiative privind verificarea cheltuirii fondurilor publice, europene și a achizițiilor energetice au fost respinse sau nu au fost examinate efectiv. Un exemplu central este proiectul de hotărâre privind constituirea Comisiei de anchetă pentru verificarea achizițiilor publice efectuate de ministere și instituțiile subordonate în perioada stării de urgență, realizate în anii 2022–2023, depus de Frațiunea „Partidul Nostru” la 03.12.2025 [A2].

Proiectul urmărea inventarierea tuturor achizițiilor efectuate în regim de urgență, verificarea respectării Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, evaluarea temeiurilor atribuirii directe, analiza prețurilor și identificarea posibilelor supraprețuri, verificarea companiilor contractante, identificarea situațiilor de fraudă, conflict de interese, favorizare sau prejudicii aduse bugetului public, precum și evaluarea achizițiilor din domenii strategice, inclusiv medicină, energie, refugiați, IT, logistică și infrastructură socială [A2].

Nota de fundamentare a proiectului a arătat că în perioada stării de urgență autoritățile au recurs frecvent la achiziții directe, proceduri simplificate și derogatorii, ceea ce ar fi dus la scăderea transparenței, la contracte atribuite într-un timp foarte scurt, la diferențe vizibile între prețurile contractate și cele de piață și la selectarea unor operatori economici cu experiență limitată sau discutabilă [A2].

Refuzul sau tergiversarea acestui control parlamentar este relevant pentru EPPO nu ca probă directă a vinovăției, ci ca indiciu al inexistenței unui mecanism intern efectiv de verificare democratică și al riscului de blocare politică a clarificării faptelor. În condițiile în care tranzacțiile energetice și alte achiziții au fost realizate în regim de urgență, cu derogări de la procedurile ordinare, blocarea audierilor și a comisiilor de anchetă sporește necesitatea verificării independente de către instituțiile europene competente.

Separat, Partidul Nostru a solicitat audierea ministrului Energiei și a conducerii Energo-com în legătură cu problemele sistemului de facturare a gazelor, în contextul informațiilor privind cheltuieli de circa 18 milioane lei, iar asemenea solicitări au fost respinse sau nu au întrunit voturile necesare [S19].

La 9 iulie 2026 majoritatea PAS a respins constituirea unei comisii parlamentare de anchetă pentru verificarea modului de cheltuire a fondurilor europene în ministere și instituțiile subordonate. Această inițiativă privea direct subiectul prezentei sesizări: trasabilitatea fondurilor UE, beneficiarii reali, contractele și eventualele abuzuri în administrarea finanțărilor externe. [S23]

De asemenea, solicitarea Partidului Nostru de audiere a ministrului Energiei și a conducerii S.A. Energocom în legătură cu sistemul de facturare a gazelor, cheltuieli estimate de aproximativ 18 milioane lei și probleme de funcționare, a întrunit doar 39 de voturi, în timp ce majoritatea PAS a votat împotriva audierii. [S19]

Proiectul de hotărâre nr. 389 privind constituirea comisiei de anchetă pentru achizițiile publice din perioada stării de urgență 2022–2023 a fost propus spre includere în ordinea de zi și a fost prezentat public ca instrument de verificare a contractelor încheiate de ministere și instituțiile subordonate. În raport cu acest proiect, indicăm tergiversarea și respingerea controlului parlamentar, iar documentul anexat confirmă obiectul anchetei: achiziții directe, proceduri derogatorii, prețuri, supraprețuri, fraudă, conflict de interese și prejudicii în domenii strategice, inclusiv energia. [S24] [S25] [A2]

Acest blocaj parlamentar nu este invocat ca probă a vinovăției penale, ci ca element de context care arată inexistența unui control intern efectiv și riscul ca documente relevante să nu fie examinate independent de autoritățile naționale aflate sub influența aceleiași majorități politice.

Sesizarea EPPO este necesară inclusiv în contextul în care mecanismele interne de control parlamentar au fost blocate procedural sau politic, împiedicând o verificare legislativă obiectivă, transparentă și completă a achizițiilor energetice, a utilizării fondurilor europene și a proiectelor finanțate din resurse externe. Prezenta sesizare nu urmărește transferarea unei dispute politice interne către o instituție europeană, ci valorificarea unui mecanism specializat de investigare a unor fapte cu posibil caracter transfrontalier și cu posibil impact asupra intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Caracterul transfrontalier al faptelor rezultă, în special, din achiziționarea gazelor naturale de pe hub-uri ale Uniunii Europene, implicarea unor furnizori pre-calificați din state membre sau din piețe europene, utilizarea unor referințe de preț europene precum TTF și CEGH, posibila implicare a unor companii sau intermediari înregistrați în state membre ale Uniunii Europene, precum și utilizarea sistemelor bancare, contractuale și comerciale din jurisdicții europene. În aceste condiții, autoritățile Republicii Moldova nu pot asigura singure o investigare completă a circuitelor financiare, beneficiarilor efectivi, contractelor, conturilor bancare și eventualelor comisioane aplicate în afara jurisdicției naționale. Cooperarea prin EPPO, OLAF, Eurojust, autoritățile statelor membre și instituțiile financiare europene este necesară pentru identificarea completă a fluxurilor financiare și a beneficiarilor efectivi.

X. Persoane, instituții și entități care trebuie verificate

Prezenta sesizare nu solicită stabilirea vinovăției pe baza informațiilor publice, ci verificarea rolului și responsabilității următoarelor categorii de persoane și entități:

- S.A. Energocom, inclusiv conducerea executivă și membrii grupurilor de achiziție pentru gaze naturale în perioada 2022–2023;
- Guvernul Republicii Moldova și membrii Comisiei pentru Situații Excepționale care au aprobat, autorizat sau supravegheat achizițiile relevante;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale / Ministerul Energiei, după perioada relevantă, inclusiv persoanele cu funcții de demnitate publică și funcționarii implicați;
- Furnizorii de gaze, traderii, intermediarii, brokerii, consultanții și beneficiarii efectivi ai companiilor participante la licitații;
- Persoanele care au avut simultan sau succesiv roluri de consultanță pentru autorități și funcții/beneficii în companii furnizoare sau afiliate furnizorilor;
- Entitățile responsabile de proiectele din Găgăuzia și de proiectele de apă/canalizare fără finalitate;
- Persoanele responsabile de respingerea, blocarea sau tergiversarea controlului parlamentar, în măsura în care aceste acțiuni au împiedicat accesul la documente ori au favorizat ascunderea faptelor.
- S.A. Termoelectrica, inclusiv conducerea, grupurile de lucru și persoanele implicate în achizițiile de păcură și în proiectele energetice finanțate din surse externe;
- Agenția „Moldsilva”, administrația Rezervației Biosferei „Prutul de Jos”, contractorii, proiectanții și beneficiarii efectivi ai firmelor implicate în proiectele finanțate din fonduri europene;
- Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, autoritățile responsabile de Programul „Satul European”, autoritățile publice locale beneficiare și operatorii economici contractați în proiectele cu semne de risc;
- Operatorii economici menționați în investigațiile publice, inclusiv „Valdcongrup” SRL și „Aquaconstruct-Service” SRL, fără a se prezuma vinovăția acestora, în vederea verificării contractelor, calității lucrărilor, ofertelor anormal de scăzute și eventualei includeri/neincluderi în liste de interdicție;
- Autoritățile responsabile de listele de interdicție/excludere din achiziții publice și de verificarea integrității operatorilor economici care participă la proceduri finanțate din bani publici sau fonduri externe.

XI. Documente și probe care trebuie solicitate

1. Documente privind achizițiile de gaze Energocom/BERD/CSE

- toate contractele aferente celor 55 de tranzacții publicate în tabelul achizițiilor Energocom, inclusiv actele adiționale, facturile, ordinele de plată și confirmările de livrare;
- documentele de licitație, invitațiile de participare, criteriile de calificare, criteriile de atribuire, ofertele primite, procesele-verbale, deciziile comisiei/grupului de achiziție și comunicările cu participanții;
- documentele aferente finanțării BERD, inclusiv condițiile de utilizare, procedurile de achiziție aplicabile, aprobările de tragere, justificările de plată și corespondența cu BERD;
- dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale, stenogramele/procesele-verbale, notele informative și materialele prezentate pentru aprobarea achizițiilor;

- tabelul public al tranzacțiilor Energocom în versiunea originală/editabilă, datele-sursă utilizate pentru întocmirea acestuia, precum și corespondența prin care tabelul a fost transmis, publicat sau aprobat;
- documentele privind punctele de livrare, transport, capacitate, stocare, profil de livrare, costuri logistice, garanții, riscuri de credit și condiții de plată pentru fiecare tranzație;
- documentele privind beneficiarii efectivi ai furnizorilor și intermediarilor și eventualele legături cu factori de decizie sau consultanți ai autorităților.

2. Documente privind proiectele finanțate din fonduri UE/externe

- contractele de finanțare, granturile, bugetele, rapoartele de implementare și auditurile pentru proiectele din Găgăuzia menționate în investigația RISE Moldova;
- contractele de consultanță, livrabilele, rapoartele de activitate, plățile și justificările pentru consultanții remunerați din fonduri europene;
- contractele, situațiile de lucrări, plățile, recepțiile, rapoartele tehnice și auditurile privind proiectele de apă/canalizare fără finalitate;
- documentele care indică sursa reală a finanțării: UE, buget național alimentat prin asistență UE, fonduri externe, BERD, alte instituții financiare internaționale sau cofinanțări.
- documentele Programului „Satul European”: criteriile de eligibilitate, punctajele, listele de proiecte aprobate/respinse, apartenența politică a primarilor sau conducătorilor locale, rapoartele de evaluare, contractele, devizele, procesele-verbale de recepție și verificările tehnice;
- documentele privind proiectul Biliceni Vechi, inclusiv contractul cu „Valdcongrup” SRL, procesele-verbale de recepție, concluziile CNA, expertizele tehnice și documentele privind suma de aproape 700 000 lei indicată public ca lucrări/materiale neexecutate;
- documentele privind contractele câștigate de „Aquaconstruct-Service” SRL, inclusiv justificarea ofertelor anormal de scăzute, acordurile adiționale, modificările de preț și verificările calității lucrărilor;
- documentele privind proiectele Moldsilva/Prutul de Jos: contractele de finanțare europeană, documentele de proiectare, devizele, recepțiile, plățile, beneficiarii efectivi și concluziile CNA/Procuraturii;
- documentele Termoelectrica privind achizițiile de păcură, dispozițiile CSE, negocierile directe, ofertele, facturile, intermedierea, transportul, stocarea, beneficiarii efectivi și sursa finanțării;
- actele de constituire, extrasele din registre, datele privind beneficiarii efectivi, rulajele bancare, contractele, facturile, documentele vamale/de transport, corespondența și documentele de calificare ale „Oil Platform” SRL și ale altor furnizori de păcură, inclusiv informațiile privind data înregistrării societăților, experiența anterioară, capacitatea financiară și orice conexiuni directe sau indirecte cu persoane cu funcții publice ori cu persoane apropiate acestora;
- documentele privind includerea sau neinclusiunea operatorilor economici vizați în dosare/investigații în listele de interdicție sau în mecanismele de excludere de la achiziții publice.

3. Documente privind controlul parlamentar și reacția autorităților naționale

- proiectele de hotărâri privind constituirea comisiilor de anchetă și rezultatele voturilor;
- cererile de includere pe ordinea de zi, solicitările de audiere, stenogramele ședințelor și răspunsurile Biroului permanent / majorității parlamentare;
- interpelările, răspunsurile Guvernului, Energocom, ANRE, Ministerului Energiei, Procuraturii Generale, CNA și Curții de Conturi;
- denunțurile sau sesizările depuse la autoritățile naționale și soluțiile adoptate asupra acestora.

XII. Solicitări concrete adresate EPPO

1. Înregistrarea prezentei comunicări ca raport de suspiciune privind posibile infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene.
2. Verificarea competenței materiale, teritoriale și personale a EPPO, inclusiv prin prisma fondurilor UE alocate Republicii Moldova, a instrumentelor BERD/UE, a instituțiilor UE implicate, a furnizorilor din state membre participante, a eventualilor cetățeni UE implicați și a documentelor/fluxurilor financiare care au trecut prin state membre participante.
3. Solicitarea de informații de la Comisia Europeană, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, OLAF, BERD, Curtea Europeană de Conturi, alte instituții financiare internaționale și autoritățile competente ale statelor membre.
4. Solicitarea, în baza aranjamentelor de cooperare cu Republica Moldova, a tuturor documentelor relevante de la Procuratura Generală, CNA, Guvern, Ministerul Energiei, S.A. Energocom, ANRE, Curtea de Conturi și alte instituții naționale.
5. Obținerea și verificarea tabelului public al tranzacțiilor Energocom în versiune originală/editabilă, precum și a documentelor primare care permit recalcularea prețului, valorii, volumului, punctului de livrare, profilului de livrare și costurilor aferente fiecărei tranzacții.
6. Verificarea diferențelor dintre prețurile de achiziție și cotațiile TTF Day Ahead indicate în tabelul public, inclusiv pentru tranzacțiile din 20.10.2022, 21.10.2022, 25.10.2022, 27.10.2022 și 01.11.2022, pentru a stabili dacă acestea reprezintă costuri comerciale justificate, pierderi economice rezultate din administrare defectuoasă sau indicii ale unor fapte de natură penală [S39].
7. Verificarea beneficiarilor efectivi ai furnizorilor, intermediarilor, consultanților și altor entități implicate în achizițiile de gaze și proiectele finanțate din fonduri UE/externe.
8. Verificarea posibilelor conflicte de interese, inclusiv legături între consultanți ai autorităților publice și companii furnizoare sau afiliate.
9. Dispunerea, după caz, a măsurilor de conservare a probelor, ridicare a documentelor, înghețare a activelor, recuperare a prejudiciului și cooperare judiciară internațională.
10. În cazul în care anumite fapte exced competenței EPPO, transmiterea informațiilor către OLAF, Comisia Europeană, BERD, autoritățile competente ale statelor membre și/sau autoritățile naționale, cu informarea semnatarilor în măsura permisă de lege.

11. Verificarea fluxurilor asistenței macrofinanciare, granturilor sectoriale, împrumuturilor, garanțiilor și mecanismelor de sprijin european acordate Republicii Moldova în perioada 2021–2026, inclusiv destinația lor finală, condițiile de utilizare și modul în care acestea au influențat capacitatea bugetului național de a finanța proiecte interne cu risc de fraudă.

12. Investigarea legalității și efectelor derogărilor dispuse prin Comisia pentru Situații Excepționale, inclusiv dacă acestea au permis evitarea procedurilor competitive, favorizarea unor operatori economici sau efectuarea unor achiziții indirect finanțate ori compensate prin fonduri europene.

13. Verificarea contractelor Termoelectrica privind achiziția de păcură și alte proiecte energetice, în special prin prisma sursei finanțării, beneficiarilor efectivi, prețurilor, intermediarilor și eventualelor legături politice.

14. Verificarea proiectelor Moldsilva/Prutul de Jos, Găgăuzia/SLPA, Satul European și proiectele de apă/canalizare, inclusiv prin expertize tehnice, financiare și de achiziții publice.

15. Identificarea beneficiarilor reali ai firmelor care au obținut repetat contracte publice sau contracte finanțate din surse externe și verificarea motivelor pentru care operatorii vizați în dosare, investigații sau constatări de fraudă nu au fost incluși, după caz, în liste de interdicție ori în mecanisme de excludere.

16. Verificarea riscului de distribuție politizată a resurselor prin programe naționale susținute indirect de asistența europeană, inclusiv dacă alocările au respectat criteriile obiective, transparente și nediscriminatorii.

17. Să verifice dacă împrumutul BERD de 300.000.000 EUR acordat Republicii Moldova și recreditat către S.A. Energocom a beneficiat direct sau indirect de garanții bugetare ale Uniunii Europene, EFSD/EFSD+, granturi, asistență macrofinanciară, sprijin bugetar sau alte mecanisme financiare europene, precum și dacă riscurile de neplată, suprapreț sau administrare defectuoasă au fost transferate, total sau parțial, asupra bugetului Uniunii Europene.

18. Să solicite de la BERD, Comisia Europeană, Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor, Ministerul Energiei și S.A. Energocom toate acordurile de împrumut, garanție, recreditare, finanțare, disburse, plată directă către furnizori, precum și orice documente privind garanțiile, granturile, contribuțiile UE sau mecanismele de acoperire a riscului.

19. Să solicite de la furnizorii și intermediarii implicați documentele privind costurile reale de transport, stocare, capacitate, livrare, finanțare, risc de credit, comisioane și marje comerciale, pentru a stabili dacă diferențele observate în tabelul public al tranzacțiilor sunt justificate comercial sau reprezintă supraplată nejustificată [S39].

20. Să verifice dacă anumite segmente ale sesizării care vizează exclusiv fonduri naționale, fără legătură cu interesele financiare ale Uniunii Europene, trebuie disjuncte și transmise autorităților competente, fără a afecta investigarea segmentelor care intră în competența EPPO.

21. Verificarea contractelor de livrare a păcurii încheiate de S.A. Termoelectrica cu operatori economici nou-înființați sau cu experiență comercială limitată, inclusiv „Oil Platform” SRL, prin prisma datei de înregistrare, capitalului social, capacității tehnice și financiare, beneficiarilor efectivi, legăturilor personale sau economice cu persoane cu funcții pu-

blice, prețurilor contractate, traseului mărfii, intermediarilor, comisioanelor, sursei finanțării și eventualei acoperiri directe sau indirecte din fonduri europene, asistență macrofinanciară, credite, garanții sau sprijin bugetar extern.

22. Să solicite de la Guvern, Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, ministerele de linie și Comisia Europeană toate cererile de plată transmise în baza Planului de Creștere 2025-2027, împreună cu anexele, dovezile justificative și evaluările Comisiei Europene privind îndeplinirea condițiilor de plată [A4] [S47].

23. Să solicite rapoartele individuale de audit intern care au stat la baza sintezei din raportul semestrial, inclusiv documentele de lucru, testele de audit, probele justificative și verificările privind conflictul de interese, fraudă, corupția, dubla finanțare și alte neregularități [A4] [S47].

24. Să verifice proiectele investiționale mari din Platforma de investiții pentru politica de vecinătate sub aspectul maturității, absorbției, justificării economice și calității planificării, inclusiv Spitalul Regional Bălți, proiectele rutiere, AGRI-M/IFAD IX, proiectul Turism/patrimoniu/investiții strategice și alte proiecte investiționale majore incluse în raportarea Guvernului [A4] [S47].

25. Să verifice dacă există diferențe între sumele raportate ca aprobate/deblocați și rezultatele fizice efectiv realizate, inclusiv dacă unele proiecte au fost prezentate public ca rezultate concrete, deși se află doar în fază de pregătire, studiu de fezabilitate, relansare a licitației, revizuire a documentației sau clarificări cu finanțatorii [A4] [S47].

XIII. Regim de confidențialitate, protecția datelor și prezumția nevinovăției

Solicităm ca anexele care conțin tabele de tranzacții, documente interne, copii ale comunicărilor, date comerciale sau informații personale să fie tratate în regim de confidențialitate și să nu fie divulgate public decât în condițiile legii și ale procedurilor EPPO.

Semnatarii înțeleg că EPPO nu permite depunerea anonimă a raportului prin formularul public [S1]. Cu toate acestea, solicităm protecția rezonabilă a identității, datelor de contact și calității procesuale a semnatarilor, în măsura permisă de cadrul legal aplicabil, având în vedere riscurile de presiune politică și instituțională.

Toate referirile la persoane fizice și juridice din prezenta sesizare sunt formulate la nivel de suspiciune rezonabilă. Nicio persoană menționată nu trebuie considerată vinovată decât în baza unei hotărâri judecătorești definitive sau a constatărilor legale ale autorităților competente. Scopul prezentei sesizări este inițierea unei verificări independente, nu pronunțarea unei acuzații publice definitive.

XIV. Lista anexelor atașate

A1. Tabel public privind achizițiile de gaze naturale ale S.A. Energocom în perioada 23 mai 2022 – 19 ianuarie 2023, publicat în format PDF sub denumirea „20230505 Info gas procurement EGC summary”, conținând 55 de tranzacții, prețurile de achiziție, volumele, valorile tranzacțiilor și cotațiile TTF indicate pentru ziua tranzacției [S39].

A2. Proiectul de hotărâre privind constituirea Comisiei parlamentare de anchetă pentru verificarea achizițiilor publice efectuate de ministere și instituțiile subordonate în perioada stării de urgență, realizate în anii 2022–2023, FPN nr. 5 din 03.12.2025, inclusiv nota de fundamentare.

A3. Extrase relevante din Constituția Republicii Moldova, Regulamentul Parlamentului și Legea despre statutul deputatului privind controlul parlamentar, inițiativa legislativă, comisiile de anchetă, audierile parlamentare și drepturile deputaților.

A4. Raport semestrial privind îndeplinirea condițiilor de plată din Agenda de reforme aferente Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027, iunie 2026, inclusiv secțiunile privind proiectele implementate prin Platforma de investiții pentru politica de vecinătate, perspectivele de implementare și rezumatul auditurilor interne [S47].

XV. Declarație finală

În baza celor expuse, solicităm respectuos EPPO să trateze prezenta comunicare cu prioritate, având în vedere valoarea potențială a prejudiciului, caracterul transfrontalier al finanțărilor și achizițiilor, interesul public major, riscul de pierdere sau alterare a probelor și lipsa unui control intern parlamentar efectiv.

Semnatarii își rezervă dreptul de a completa prezenta sesizare cu documente suplimentare, documente parlamentare, stenograme, copii ale interpelărilor, răspunsuri oficiale, date istorice de piață EEX/ICE/ENTSO și alte probe relevante.

Cu respect,

Deputați în Parlament

XVI. Surse publice și referințe

Sursele de mai jos au fost utilizate exclusiv pentru fundamentarea preliminară a sesizării. Documentele primare trebuie obținute și verificate de EPPO/OLAF/BERD/Comisia Europeană și autoritățile naționale competente. Pentru materialele de presă, sesizarea solicită verificarea faptelor, nu preluarea lor ca fapte judiciare definitive.

S1. EPPO – Reporting a crime to the EPPO — reguli privind cine poate raporta, când și cum se raportează: https://www.eppo.europa.eu/reporting-crime-eppo_en

S2. EPPO – Mission and tasks — mandatul EPPO și tipurile de infracțiuni relevante: https://www.eppo.europa.eu/about/mission-and-tasks_en

S3. EPPO – document de orientare privind fondurile UE alocate țărilor terțe: <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2025-07/EPPO%27s%20jurisdiction%20-%20EU%20funds%20to%20third%20countries.pdf>

S4. Working Arrangement EPPO – General Prosecutor’s Office of the Republic of Moldova: https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/Signed%20WA%20between%20EPPO%20and%20GPO%20of%20Moldova_EN_0.pdf

S5. EPPO – International cooperation / cooperarea cu Republica Moldova și CNA: https://www.eppo.europa.eu/about/international-cooperation_en; <https://moldova1.md/p/39699/acord-semnat-la-bucuresti-cna-si-parchetul-european-vor-coopera-in-cauzele-de-frauda-cu-implicarea-fondurilor-ue>

S6. Regulamentul (UE) 2017/1939 – EPPO Regulation: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj/eng>

S7. Directiva (UE) 2017/1371 – PIF Directive: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj/eng>

S8. Comisia Europeană – asistență macrofinanciară pentru Republica Moldova, inclusiv totalul de 295 milioane EUR: https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-provides-eu50-million-financial-support-moldova-2024-12-10_en

S9. Comisia Europeană / EEAS – sprijin energetic de urgență și strategia energetică de 250 milioane EUR: https://enlargement.ec.europa.eu/news/eu-offers-emergency-support-tackle-energy-crisis-moldova-2025-01-27_en; https://www.eeas.europa.eu/delegations/moldova/european-commission-and-moldova-agree-2-year-comprehensive-strategy-energy-independence-and_en

S10. BERD – împrumutul de 300 milioane EUR pentru securitatea energetică a Republicii Moldova/Energocom: <https://euneighbourseast.eu/news/latest-news/ebd-lends-moldova-e300-million-to-safeguard-energy-security/>; <https://energie.gov.md/en/node/45538>

S11. S.A. Energocom – comunicat privind tranzacțiile de gaze naturale din 23 mai 2022 – 19 ianuarie 2023: <https://energocom.md/energocom-a-facut-publice-tranzactiile-de-gaze-naturale-raalizate-in-ultimul-an/>

S12. NewsMaker / Telegraph – informații publice privind Willem Coppoolse, ERU Europe GmbH și ponderea de 33,2% în achizițiile Energocom: <https://newsmaker.md/ro/video-cine-este-willem-coppoolse-si-de-ce-a-castigat-majoritatea-licitatiile-energocom-raspunsul->

lui-binzari; <https://telegraph.md/moldova-cumpara-gaz-de-la-consilierul-lui-andrei-spinu-si-alte-companii/>

S13. Jurnal.md – acuzațiile publice formulate de Renato Usatîi privind achizițiile Energocom: <https://www.jurnal.md/ro/news/41e58b0e7c8508a6/asta-i-debilism-asta-e-incompetenta-si-coruptie-usatai-acuzatii-pentru-energocom-privind-achizitia-gazului-video.html>

S14. Anticoruptie.md – declarații publice Andrei Spînu privind contractul cu Gazprom și dependența tarifelor de cotațiile de piață: <https://anticoruptie.md/ro/post/show/stiri/andrei-spinu-despre-contractul-cu-gazprom-tarifele-la-gazele-naturale-vor-depinde-de-cotatiile-pe-piata>

S15. RISE Moldova – „Proiecte fantomă în Găgăuzia pe bani europeni”: <https://www.rise.md/articol/proiecte-fantoma-in-gagauzia-pe-bani-europeni/>

S16. Ziarul de Gardă – proiecte de apă și canalizare fără finalitate: <https://www.zdg.md/investigatii/ancheta/video-promisiuni-in-loc-de-apa-potabila-si-canalizare-sau-cum-politicienii-au-ingropat-sute-de-milioane-de-lei-in-proiecte-fara-finalitate/>

S17. NewsMaker / Procuratura Anticorupție – condamnare în primă instanță într-un dosar de fraudare a fondurilor europene: <https://newsmaker.md/ro/frauda-cu-fonduri-europene-directorul-unei-companii-din-moldova-condamnat-si-dat-in-cautare;>
<https://procuratura.md/anticoruptie/ru/comunicate/comunicate-de-presa/directorul-unei-companii-condamnat-la-9-ani-de-inchisoare-pentru>

S18. Privesc.eu / Parlament – proiectul nr. 389 privind comisia de anchetă pentru achizițiile din starea de urgență: <https://www.privesc.eu/article/111817/0465d055-42d2-4f31-99d0-45eb0a720cad>

S19. Telegraph – solicitarea Partidului Nostru de audiere a ministrului Energiei și conducerii Energocom: <https://telegraph.md/video-partidul-nostru-a-cerut-audierea-ministrului-energiei-si-a-conducerii-energocom-in-scandalul-sistemului-de-facturare-a-gazelor/>

S20. Moldova1 – declarațiile Procurorului-șef european privind monitorizarea fondurilor UE în Republica Moldova și creșterea riscului de fraudă: <https://moldova1.md/p/34808/parchetul-european-supravegheaza-fondurile-ue-in-republica-moldova-kovesi-odata-cu-cresterea-fondurilor-creste-si-riscul-de-frauda>

S21. Comisia Europeană / Consiliul UE – Facilitatea pentru reformă și creștere pentru Republica Moldova, până la 1,9 miliarde EUR: [https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/reform-and-growth-facility-moldova_en;](https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/reform-and-growth-facility-moldova_en)
<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/03/18/moldova-council-gives-final-green-light-to-support-reforms-and-economic-growth-with-almost-2-billion/>

S22. EUR-Lex – Acordul de Asociere UE–Republica Moldova, inclusiv asistența financiară și măsurile antifraudă/control: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/association-agreement-with-moldova.html>

S23. Telegraph – respingerea creării unei comisii de anchetă privind verificarea cheltuirii fondurilor europene: <https://telegraph.md/video-pas-a-respins-crearea-unei-comisii-de-ancheta-privind-verificarea-cheltuirii-fondurilor-europene/>

S24. Privesc.eu – propunerea de includere a proiectului nr. 389 privind achizițiile din starea de urgență: <https://www.privesc.eu/article/111817/0465d055-42d2-4f31-99d0-45eb0a720cad>

S25. Point.md – respingerea/tergiversarea propunerii de verificare a achizițiilor publice din starea de urgență: <https://point.md/ro/noutati/politica/propunerea-de-verificare-a-achizitiilor-publice-din-starea-de-urgenta-respinsa/>

S26. Point.md / Agora / RISE – distribuția proiectelor „Satul European” și procentul primarilor PAS care au obținut finanțare: <https://point.md/ro/noutati/politica/satul-european-2024-2025-peste-40-dintre-proiecte-au-revenit-primarilor-pas/>

S27. Programul „Satul European” – pagina oficială: <https://satuleuropean.gov.md/>

S28. Ziarul de Gardă – proiectul Bilicenii Vechi / „Satul European”, acuzații de corupție și lucrări neconforme: <https://www.zdg.md/video/video-satul-europeanacuzatii-de-coruptie-si-rafuielei-electorale/>

S29. CNA / Ziarul de Gardă – percheziții în dosarul proiectului Bilicenii Vechi: <https://cna.md/ro/comunicate-de-presa/cna-desfasurat-perchezitii-intr-un-dosar-privind-darea-exploatare-unui-proiect>; <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/perchezitii-cna-dupa-ce-zdg-a-aratat-cum-a-fost-executat-un-proiect-din-programul-satul-european-in-valoare-de-10-milioane-de-lei/>

S30. Ziarul de Gardă – „Aquaconstruct-Service” SRL, oferte diminuate și contracte în Programul „Satul European”: <https://www.zdg.md/investigatii/sansa-satelor-europene-cum-o-intreprindere-de-la-cahul-obține-contracte-diminuand-ofertele-de-achizitii/>

S31. NewsMaker / Moldova1 / Ziarul de Gardă – Moldsilva și proiectul „Prutul de Jos”: <https://moldova1.md/p/38386>; <https://www.zdg.md/investigatii/ancheta/acuzatii-privind-delapidarea-fondurilor-europene-intr-un-proiect-realizat-de-moldsilva-si-compania-familiei-fostului-sef-al-agentiei-achizitii-publice-cauza-penala-deschisa-la-8-ani-din-momen/>

S32. Ziarul de Gardă / Vocea Basarabiei – Termoelectrica, achiziții de păcură de aproximativ 115 milioane USD: <https://www.zdg.md/investigatii/ancheta/video-pentru-cine-a-ars-pacura-sase-companii-au-impartit-115-milioane-de-dolari-pentru-a-incalzi-capitala/>; <https://voceabasarabiei.md/video-sase-companii-care-au-livrat-pacura-catre-termoelectrica-au-impartit-intre-ele-115-milioane-de-dolari-sua/>

S33. Ziarul de Gardă – Termoelectrica, negocieri directe și derogări CSE în achizițiile de păcură: <https://www.zdg.md/investigatii/ancheta/doc-intermediarul-de-milioane-traseul-pacurii-achizitionate-de-termoelectrica-cazul-rompetrol/>

S34. Bani.md – licitația Termoelectrica de aproximativ 81 milioane EUR și negocieri cu un singur ofertant: <https://bani.md/sapte-luni-de-negocieri-cu-un-singur-ofertant-ce-se-intampla-cu-licitatia-de-81-de-milioane-de-euro-a-termoelectrica/>

S35. „Cartea Neagră a risipei banilor publici” – rapoarte privind utilizarea banilor publici, inclusiv în proiecte cu fonduri externe/europene: <https://www.moldovacurata.md/storage/upload/dossiers/63/Cartea-Neagr-2023.pdf>; <https://www.freiheit.org/ro/romania-and-republic-moldova/cartea-neagra-risipei-banilor-publici-republica-moldova>

S36. BERD – Project Summary Document „RLF - Moldova Gas Security Supply”, Project ID 53417: <https://www.ebrd.com/home/work-with-us/projects/psd/53417.html>

S37. BERD – comunicat din 23 iunie 2022 privind împrumutul de 300 milioane EUR pentru securitatea energetică a Republicii Moldova: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2022/ebrd-lends-moldova-300-million-to-safeguard-energy-security.html>

S38. Comisia Europeană – European Fund for Sustainable Development Plus (EFSD+), inclusiv garanțiile ca instrumente de reducere a riscurilor investiționale: https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/funding-instruments/european-fund-sustainable-development-plus_en

S39. Tabel public privind achizițiile de gaze naturale ale S.A. Energocom, „20230505 Info gas procurement EGC summary”, publicat în format PDF: https://assets.protv.md/user_files/2023/05/05/1683293076_20230505-Info-gas-procurement-EGC-summary.pdf

S40. Jurnal.md – desecretizarea parțială a tranzacțiilor de gaze naturale achiziționate din creditul BERD și în baza dispozițiilor CSE: <https://www.jurnal.md/ro/news/2815f03991245b3a/tranzactiile-de-gaze-naturale-din-ultimul-an-achizitionate-din-creditul-ofert-de-berd-desecretizate-partial.html>

S41. InfoMarket – date privind 55 de achiziții de gaze naturale efectuate de S.A. Energo-com între 23 mai 2022 și 19 ianuarie 2023: <https://infomarket.md/ro/analitics/315379>

S42. Vocea Basarabiei – informații privind rambursarea tranșei BERD și rundele de licitații desfășurate potrivit regulilor BERD: <https://voceabasarabiei.md/energocom-a-rambursat-integral-transa-a-doua-din-imprumutul-de-la-berd/>

S43. EEX – Gas Spot / piețe spot de gaze naturale și hub-uri europene: <https://www.eex.com/en/markets/natural-gas/gas-spot>

S44. EEX – Gas Market Transparency / indicii și metodologia de piață a gazelor naturale: <https://www.eex.com/en/markets/natural-gas/gas-market-transparency>

S45. ICE – Dutch TTF Natural Gas Futures / date de piață și prețuri de referință TTF: <https://www.ice.com/products/27996665/Dutch-TTF-Natural-Gas-Futures/data>

S46. ENTSG – European Gas Flow Dashboard / date privind fluxurile fizice de gaze: <https://gasdashboard.entsg.eu/>

S47. Raport semestrial privind îndeplinirea condițiilor de plată din Agenda de reforme aferente Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, iunie 2026 - document anexat prezentei sesizări.

S48. Ministerul Sănătății / EU Neighbours East / alte materiale publice privind grantul UE-NIP/CEB de 3 milioane EUR pentru pregătirea proiectului Spitalului Regional Bălți:

<https://ms.gov.md/comunicare/a-fost-semnat-acordul-de-grant-cu-banca-de-dezvoltare-a-consiliului-europei-institutie-care-contribuie-la-constructia-unui-nou-spital-regional-la-balti/>;
<https://euneighbourseast.eu/ro/news/latest-news/ue-va-sprijini-pregatirea-proiectului-spitalului-regional-balti-din-moldova/>

S49. InfoMarket / InfoTag / alte materiale publice privind rectificarea bugetului de stat pentru anul 2025 și diminuarea cheltuielilor pentru proiectele finanțate din surse externe cu aproximativ 717 milioane lei: <https://infomarket.md/ro/analitics/386276>;
<https://www.infotag.md/finances-ro/328338/>

S50. HotNews.md - percheziții într-un dosar de fraudare a fondurilor externe, proiecte de alimentare cu apă și canalizare, prejudiciu preliminar de 14.544.504,11 lei: <https://hotnews.md/breaking-news-perchezitii-intr-un-dosar-de-fraudare-a-fondurilor-externe-trei-persoane-au-fost-retinute/>